

Андрій СОВА

*доктор історичних наук, доцент, старший дослідник
доцент кафедри олімпійської освіти
Львівського державного університету фізичної культури ім. І. Боберського
старший науковий співробітник відділу новітньої історії
Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0548-4975>
e-mail: sovaandrij1980@gmail.com*

ВЗАЄМОДІЯ УКРАЇНСЬКИХ ТОВАРИСТВ «ЛУГ» І «СОКІЛ» У ГАЛИЧИНІ З ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ (на прикладі села Уличного на Дрогобиччині)

На основі документів Центрального державного історичного архіву України у Львові (статути, звіти, листування), періодичних часописів організацій «Луг» – «Луговик» і «Вісти з Лугу» та «Сокола-Батька» – «Сокільські вісти», спогадів мешканців с. Уличне на Дрогобиччині досліджено взаємодію товариств «Луг» і «Сокіл» в с. Уличне з органами місцевого самоврядування. Хронологічні межі дослідження визначено 1926–1931 рр., де нижня – це заснування осередку «Луг» в Уличному, а верхня – реєстрація та перший рік діяльності організації «Сокіл» у цьому селі. Зазначено, що польські органи влади, зважаючи на успішну діяльність українських молодіжних організацій і зростання їхньої популярності серед молоді, під будь-яким приводом намагалися перешкоджати їхній суспільно-культурній праці та не допускали створення відповідних осередків на місцях.

Представлено історію вказаних товариств у с. Уличному. Встановлено, що лугова організація, попри перешкоди зі сторони влади, активно діяла в 1926 р., виконуючи не тільки зобов'язання перед своїми членами, а й перед громадою села. З'ясовано, що впродовж 1926–1930 рр., незважаючи на суспільний інтерес, громаді не вдалося відновити «Луг» і створити осередок «Сокола». Констатовано, що практично 5 років громадські активісти села докладали всіх зусиль, щоб зареєструвати відповідну організацію, а впродовж 1926–1931 рр. уличнянська молодь реалізовувала свої потреби у читальнях «Просвіти» та протиалкогольному товаристві «Відродження».

Доведено, що після офіційної реєстрації осередку «Сокола» в 1931 р. сокільська організація в дуже короткий термін зуміла одержати позитивні результати своєї праці, що засвідчують кількісні та якісні показники.

Ключові слова: Галичина, Львів, Дрогобиччина, Уличне, «Луг», «Сокіл», «Просвіта», «Відродження», суспільно-культурна діяльність, органи місцевого самоврядування, тіловиховання, руханка, спорт.

Важливою складовою українського молодіжного руху в Галичині міжвоєнного часу була діяльність товариств «Сокіл», «Січ», «Луг», «Пласт». Ці організації проводили культурно-просвітню, руханково-спортивну та протипожежну роботу, що спрямовувалася на виховання молодого покоління українців. Однак не завжди виходило вповні виконати поставлені завдання. Далися взнаки й непрості відносини з органами місцевого самоврядування. Взаємодію українських молодіжних товариств з останніми показано на прикладі діяльності осередків «Луг» і «Сокіл» в Уличному на Дрогобиччині у 1920-х роках.

Українська історіографія представлена багатьма працями, у яких розглянута історія зазначених товариств та їхніх провідних діячів від кінця XIX ст. до 1939 р.¹, серед них – окрема публікація автора, присвячена товариству «Сокіл» в Уличному від його створення в 1909 р. і до початку Першої світової війни².

Джерельною базою для статті стали документи фонду 312 «Українське спортивне товариство “Сокіл-Батько”, м. Львів» Центрального державного історичного архіву України у Львові, часописи організацій «Луг» – «Луговик» і «Вісти з Лугу» та «Сокола-Батька» – «Сокільські вісти», спогади мешканців с. Уличне на Дрогобиччині. Мета – вперше в українській історіографії дослідити взаємодію товариств «Луг» і «Сокіл» в с. Уличне на Дрогобиччині з органами місцевого самоврядування.

Поява української спортивно-пожежної організації «Луг» у Галичині датується 1925 р. Перше товариство з такою назвою зареєстроване 25 березня 1925 р. у с. Підберізіці Львівського повіту (тепер – село Пустомитівського р-ну Львівської обл.)³. До цієї події великих зусиль доклав український громадсько-політичний і військовий діяч Роман Дашкевич. Статут «Лугу» передбачав: організацію виступів, лекцій, доповідей, аматорських вистав, курсів для неписьменних, бібліотек, читалень, хору, фестин (свят) і забав, проведення гімнастичних вправ вільноруч та на приладах, утримання футбольних команд, заняття різними видами спорту, проведення гімнастичних, освітніх і пожежних курсів⁴. Незважаючи на перешкоди в діяльності з боку польської окупаційної влади, товариства «Луг» засновуються на значній території Галичини, зокрема й на Дрогобиччині. З 1925 р. по 1928 р. у повіті зареєстровано 19 лугових товариств⁵, серед них у

¹ Наприклад, див.: Сова А. Діяльність українських товариств «Сокіл» на Дрогобиччині. *Дрогобицький краєзнавчий збірник*. Дрогобич, 2005. Вип. IX. С. 356–371; Сова А. Іван Боберський – провідний діяч українського сокільського руху. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність*. Львів, 2017. Вип. 30: Український визвольний рух ХХ століття. С. 3–22; Сова А. Іван Боберський: суспільно-культурна, військово-політична та освітньо-виховна діяльність: монографія. Львів, 2019. 512 с.

² Сова А. Спортивні товариства села Уличне напередодні Першої світової війни. *Дрогобицький краєзнавчий збірник*. Дрогобич: Посвіт, 2015. Спецвипуск II. С. 28–41.

³ Федорчак В. Лугова Організація. В р.р. 1925–1935. Історичний нарис. Львів: Накладом «Вістий з Лугу», 1935. С. 4.

⁴ Статут руханкового товариства і огневої сторожі «Луг». Львів, 1925. С. 2–3.

⁵ Стан Лугової організації при кінці 1928. *Вісти з Лугу*. 1929. Січень. С. 6.

с. Колпець (тепер у складі м. Стебника)⁶, с. Болехівці⁷, с. Тустановичі (тепер частина м. Борислава)⁸.

Процес створення та перші кроки в діяльності товариства «Луг» у с. Уличне детально описано в часописі «Вісти з Лугу»: «Свята то правда – що від напасти не пропасти. Ще лише ми внесли статута до затвердження, як поліції це не сподобалося і відгрожувалася, що товариства Лугу не допустить заснувати. Та товариство засновано 5. вересня [1926 р. – А. С.]. Молоде т[овариств]во не мало часу і розвинути як тут знайшлася причина його розв'язати [заборонити діяльність – А. С.]. Дня 24. вересня вибух в селі в год[ині] 10 в ночі вогонь. На ратунок прибігли перші луговики і вогонь загасили і виратували 1 ½ літню дитину. До того треба згадати що в той час в селі була повінь і не можна було перейти з хати до хати. Жандарми приїхали на возі як вогонь погашено. Та замість признання т[овариств]ву, зроблено донос і молоде товариство розв'язано. Не обійшлося тут і без яничарів. П[ан] [Михайло] Николин найбільше вигавкував на Луг – чому мовляв не з'явилися всі до одного Луговики. А сам чейже бачив що вони були, але через повінь не могли дістатися до вогню. Та [Михайлові] Николину було цього замало тому треба було Лугови пошкодити, бо Луговики не ходять п'янствувати до нього. А він, бідака, шинок має тай тому Лугу боявся. [Михайло] Николин з поліцією поставили на своїм. Луг розв'язано. Ми внесли рекурс. [Михайло] Николин донощик, нас в освітній праці не спинить»⁹. Організація мала мати свою печатку. Однак через брак джерел, невідомо, чи її замовили і що на ній було зображено.

Спроби відновити «Луг» у с. Уличному не мали успіху¹⁰. Старство категорично відмовлялося реєструвати товариства там, де вони раніше були заборонені¹¹. Тому уличнянська молодь почала шукати інших шляхів вирішення цієї проблеми. Всю надію покладали на реєстрацію товариства, але вже під іншою назвою – «Сокіл». До цього активно долучилися члени «Просвіти» та протиалкогольного товариства «Відродження»¹². Однак час минав, а зареєструвати його не вдавалося.

Це питання стало актуальним 1929 р. Так, 7 червня виконувачі обов'язків голови організації Василь Сирватка та писаря – Орест Бодревич надіслали товариству «Сокіл-Батько» у Львові всі потрібні для реєстрації документи, серед них п'ять примірників статуту¹³ та прохання до воєводства, підписані комітетом засновників (чисельністю 10 осіб)¹⁴. Поштовху для його вирішення надали важливі обставини,

⁶ Свій. Хочемо бути в поступовій лаві Лугового брацтва. Колпець, пов. Дрогобич. *Луговик*. 1926. 20 грудня. С. 9; Козак Нічай. Вперед! Славне Товариство! Колпець, пов. Дрогобич. *Луговик*. 1927. 20 березня. С. 10.

⁷ Свій. До гурту пристаєм молодого! Болехівці, пов. Дрогобич. *Луговик*. 1927. 20 січня. С. 11; До гурту пристаєм молодого! Болехівці, пов. Дрогобич. *Луговик*. 1927. 20 березня. С. 11.

⁸ Дашкевич Р. Тустановичі. *Дрогобиччина – земля Івана Франка. Збірник географічних, історичних та етнографічно-побутових і мемуарних матеріалів* / гол. ред. кол. д-р Л. Луців. Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1973. Т. 1. С. 416, 426.

⁹ Луговики. 3 Лугу в Уличні, пов. Дрогобич. *Вісти з Лугу*. 1926. 25 грудня. С. 14.

¹⁰ Центральний державний історичний архів України, м. Львів (ЦДІАЛ України). Ф. 312. Оп. 1. Спр. 1. Арк. 12 зв.

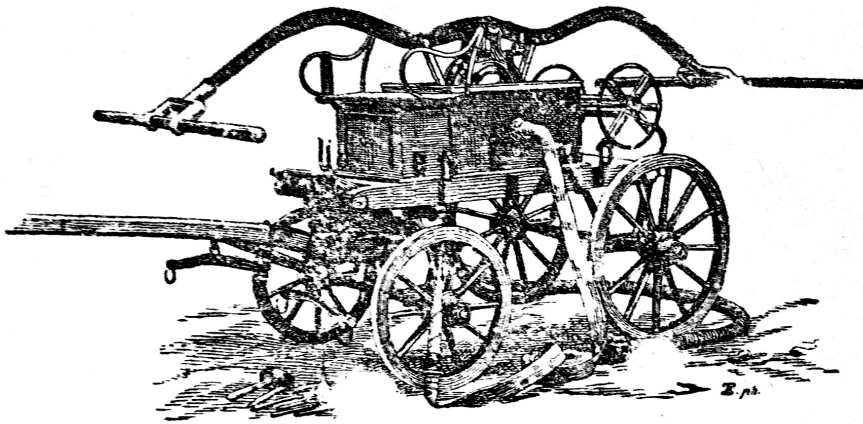
¹¹ Там само. Спр. 616. Арк. 88.

¹² Там само. Спр. 731. Арк. 19.

¹³ Там само. Арк. 14.

¹⁴ Там само. Спр. 7. Арк. 3.

СИКАВКИ і веілякі ПОЖАРНІ прибори

найкраще і найдешевше доставляє

ЛВІВСЬКЕ БЮРО ТОРГОВЕЛЬНЕ

Львів, вулиця Костюшки ч. 4.

**Приймає замовлення і уділяє інформації „СОКІЛ-БАТЬКО“,
Львів, вул. Руська ч. 20.**

Реклама Львівського торговельного бюро пожежного обладнання, яке використовували у своїй діяльності організації «Луг» і «Сокіл» у Галичині. 1920-ті роки

зокрема в Уличному поляки планували створити т. зв. державну огневу сторожу, яка, безперечно, мала би більші фінансові можливості та впливи, ніж українці¹⁵. Це призвело б до того, що новозасноване українське сокільське товариство не витримало б конкуренції і перестало виконувати деякі функції, одна з них – боротьба з пожежами. Однак у Львівському воєводстві чиновники не хотіли реєструвати товариств із такими статутами. «Сокіл-Батько» у Львові, як центр прийняття стратегічних рішень усього українського сокільського руху Галичини, змушений був вести відповідні переговори з органами місцевого самоврядування та давати поради осередкам¹⁶. Мешканці с. Уличного тільки намарно витрачали кошти на листування. Проте, незважаючи на труднощі, громадська робота передвоєнних соколів і недавніх луговиків продовжувалася, зокрема в читальні «Просвіта» та гуртку українського протиалкогольного товариства «Відродження». Члени останнього допомагали відновити «Сокіл» в Уличному¹⁷. Щоб не виникло зайвих неприємностей, було прийнято рішення у комітет засновників підібрати «найкращих людей, і нікого з тих, які були членами “Лугу”»¹⁸.

¹⁵ ЦДІАЛ України. Ф. 312. Оп. 1. Спр. 731. Арк. 15–15 зв.

¹⁶ Там само. Арк. 15–19 зв., 57.

¹⁷ Там само. Арк. 19.

¹⁸ Там само.

У Центральному державному історичному архіві України у Львові вдалося виявити титульну сторінку статуту пожежно-руханкового товариства «Сокіл» в Уличному¹⁹. На її звороті написано: «Улично, пов[іт] Дрогобич р. Stebnik. Бодревич Іван. Вислати руханк[ові] статуту. 3.VI.1930 [р.]. розв'язано Луг»²⁰. 2 липня 1930 р. керівництво «Сокола-Батька» у Львові надіслало листа на адресу Ореста Бодревича в Уличному. У ньому зазначено: «У відповідь на Ваше письмо доносимо, що на разі не можемо Вам вислати статутів Т[овариств]ва “Сокіл”, а то з цієї причини, що воевідство в останній часі почало відкидати статуту, котрі перед тим були затверджені. В справі статутів ведуться тепер переговори і як тільки вони увінчаються успіхом, то потрібну кількість Вам вишлемо. Остаємо з сокільським привітом ГАРАЗД!»²¹. Однак лише після року кропіткої праці вдалося зареєструвати тут сокільське товариство²². Про це свідчить дозвіл від влади, датований 23 вересня 1931 р.²³.

В 1920–1930-х роках у Польщі прийнято низку законів, які регламентували діяльність громадських товариств, що призвело до зміни статутів пожежно-спортивних організацій у Галичині, зокрема й «Сокола»²⁴, за якими товариства могли бути або пожежними, або тіловиховними. Зважаючи на перешкоди зі сторони польських окупаційних владних структур, практичніше було відмовитися від протипожежної діяльності та перейти до руханкової та спортивної. Тому старшина «Сокола-Батька» змінює статуту сокільських осередків і переходить до дещо іншої форми роботи. Завдяки таким заходам вдалося уникнути масових заборон діяльності сокільських організацій у Львівському, Станіславівському та Тернопільському воєводствах. В Уличному врахували побажання «Сокола-Батька» – товариство було зареєстроване як руханково-спортове.

Перші Загальні збори новозаснованого товариства «Сокіл» в Уличному відбулися 4 жовтня 1931 р. Розпочалися вони о 16:00 в будинку читальні «Просвіта»²⁵. Усіх присутніх було близько 100 осіб. Програма заходу охоплювала: 1) відкриття зборів; 2) обрання їхнього президента (голови); 3) реферат про «Сокіл»; 4) ознайомлення присутніх зі статутом новоствореного товариства; 5) впис (вступ) членів; 6) визначення величини членської вкладки (внесків); 7) вільні внесення (різне). Їх відкрив один із членів комітету засновників – студент права Омелян Кульчицький. Він коротко поінформував громаду про події 1926–1931 рр., які не дали можливості заснувати сокільське товариство. На його пропозицію головою зборів обрано студента права Івана Бодревича, секретарем – Івана Ляха. Іван Бодревич у виступі зосередив увагу на історії виникнення і розвитку сокільства у слов'янських народів. Доповідач також попросив хвилиною мовчання вшанувати пам'ять відомого українського педагога, публіциста, військового, культурно-освітнього і

¹⁹ ЦДІАЛ України. Ф. 312. Оп. 1. Спр. 731. Арк. 12.

²⁰ Там само. Арк. 12 зв.

²¹ Там само. Арк. 17.

²² Кульчицький Ю. Улично 1930–1940-их років. Ріст культурно-національної свідомості. *Дрогобиччина – земля Івана Франка. Збірник географічних, етнографічно-побутових матеріалів та мемуарів / упоряд. і ред. М. Шалата. Дрогобич: Видавнича фірма «Відродження», 1997. Т. 4. С. 478.*

²³ ЦДІАЛ України. Ф. 312. Оп. 1. Спр. 731. Арк. 24, 28, 31.

²⁴ Там само. Спр. 15. Арк. 1–3; Сова А. Діяльність українських товариств «Сокіл» на Дрогобиччині. *Дрогобицький краєзнавчий збірник. Дрогобич: Коло, 2005. Вип. IX. С. 363.*

²⁵ ЦДІАЛ України. Ф. 312. Оп. 1. Спр. 731. Арк. 20–20 зв.

громадсько-політичного діяча Михайла Галущинського. Опісля ознайомив присутніх зі статутом новоствореного товариства. Відтак членами організації стало 25 хлопців. Інших зголошених вирішили приймати дещо пізніше. Соколи здали членські внески – в підсумку 15 злотих 55 грош, із них 10 злотих вніс комітет засновників. Далі перейшли до обрання старшини, при цьому всі, хто не був членом товариства, покинули приміщення. Після відповідних обговорень, у яких взяли участь 35 осіб (25 новоприбулих і 10 з комітету засновників), обрано керівництво. До його складу ввійшли: Омелян Кульчицький, Іван Лях, Ілько Черепушак, Василь Сирватка, Ілько Галик, Михайло Гаврилів, Василь Петрівський, Олекса Стецик, Микола Сирватка, Іван Гутнікевич, Михайло Пилипів, Іван Кушнір. Підтримано пропозицію О. Бодревича про обрання головою О. Кульчицького, першим містоголовою (заступником) – В. Сирватку. Загальні збори одногolosно вирішили, що вписове (перший вступний внесок) та річні внески становитимуть 0,5 злотих відповідно. Новообрана старшина найближчим часом мала подбати про приміщення, у якому можна було проводити руханкові вправи. Збори закінчилися сокільським привітом «Гаразд!».

Зареєстроване товариство мало великі видатки. Тому 11 жовтня 1931 р. старшина звернулася до «Сокола-Батька» із проханням про звільнення від сплати організаційних внесків до кінця року²⁶. Документ завірили новою організаційною печаткою. Її відтиск був круглим, із зображенням символу сокільства – сокола з гантелею у кігтях, поверненого праворуч, діаметр – 37 мм, із легендою (написом): «Руханково-Спортове Т-во “Сокіл” в УЛИЧНІ», текст розділений двома зірочками. Цей відтиск печатки (фіолетове чорнило) сокільського осередку в Уличному наявний на документах упродовж 1931–1939 рр.²⁷.

Про діяльність руханково-спортового товариства «Сокіл» в Уличному в 1931 р. зберігся детальний звіт, датований 28 лютого 1932 р.²⁸, завірений головою О. Кульчицьким і виконувачем обов’язків справника І. Бодревичем. У ньому зазначено, що впродовж року проведено 12 засідань старшини. Товариство налічувало 90 членів віком понад 18 років. До складу керівництва входили: голова – студент права Омелян Олександр Кульчицький, начальник – рільник Василь Сирватка, містоначальник – столяр Іван Кушнір, справник – рільник Ілько Черепушак, скарбник – кравець Михайло Пилипів, господар – кравець Олекса Стецик; три четарі – рільники Іван Гутнікевич, Микола Сирватка, Михайло Гаврилів; члени провірної (ревізійної) комісії Іван Лях, Василь Петрівський, Ілько Галик. Упродовж 1931 р. соколи збиралися тричі в тиждень у читальні «Просвіта», де проводили гімнастичні вправи. Старшина робила певні заходи щодо виготовлення сокільського прапора. Однак успішність цієї справи залежала передовсім від фінансових можливостей, а їх у товариства на той час достатньо не було. Організаційна бібліотека нараховувала 10 книжок спортивного і руханкового змісту, а також 2 числа часопису «Сокільські вiсти». Для членів організації було проведено дві лекції: «Про повстання світового та українського Сокільства» і «Про значіння “Сокола” в Уличні та причини його

²⁶ Там само. Арк. 21.

²⁷ Там само. Арк. 21, 22, 23 зв., 25 зв., 27, 29 зв., 32 зв., 33 зв., 35, 36, 38, 39, 40 зв., 42 зв., 43, 44 зв., 45, 46, 49, 50, 51 зв., 52.

²⁸ Там само. Арк. 24–25 зв.

повстання та відновлення діяльності». Упродовж року курс для неписьменних не проводився. Товариство не мало власної рухівні (спортивного залу). Соколи робили все для того, щоби громадський уряд упорядкував і віддав земельну ділянку розміром 200х90 м для облаштування спортивного майданчика. Святкових руханкових одностроїв і оркестру товариство не мало. Село Уличне на той час нараховувало 680 житлових будинків, у яких мешкало 3 300 осіб, із них – 3 100 українців. У місцевості не було могил українських січових стрільців. Товариство структурно поділялося на три чети, які сукупно провели близько 60 годин руханкових вправ. З 15 жовтня по 30 грудня 1931 р. усього займалося 50 соколів. До впоряду (стройової підготовки) одночасно могло стати 80 членів. Товариство не мало відповідного руханкового інвентарю (поруч, коня, м'ячів, булав, палиць, дисків, линв, куль, драбинок тощо). Руханкових виступів, мандрівок (на колесах, лещетах (лижах), пішо, човном) соколи не проводили. Старшина доклдала зусиль, щоби громадський уряд визнав «Сокіл» пожежним товариством і після цього передав йому громадську сикавку (вогнегасник). За звітний період пожеж у селі не було. До майна товариства належала тільки бібліотека вартістю 20 злотих. Його прибутки становили 53,5 злотих, видатки – 47,65 злотих. Надзвичайною подією уличнянських соколів була спільна фотографія. Про перешкоди у звіті зазначено: «Нема відповідної салі до вправ в літній і зимовій порі, до приміщення приладдя і вправ на них, нема відповідної площі та брак грошей, щоби закупити руханкове приладдя та відповідну літературу»²⁹. Головною метою товариства було «занятися пожежництвом, але думаємо далі добре вишколити в порядок, перейти до вправ вільноруч, будування веж, вправляти руховиків покищо у всіх вправах без приладдя, вправляти декілька родів спорту, та справити прапор і деякі части однострою»³⁰.

У звіті також висловлені побажання до «Сокола-Батька». Зокрема, збільшити періодичність видання фахового часопису «Сокільські вісти», налагодити тісніший зв'язок з осередками, видавати місячні накази про їхню діяльність тощо. Зі сторони влади перешкод не було. До товариства в селі ставилися «дуже прихильно, але старші громадяне покищо не вписуються в члени з виїмком яких 10 [осіб]». Публікацій та будь-яких згадок про «Сокіл» с. Уличне в часописах не виявлено.

У 1920–1930-х роках до роботи в сокільських товариствах широко залучають доріст – молодь віком від 6 до 18 років, що поділялася на три відділи (групи): 1) 6–10 років; 2) 10–14 років; 3) 14–18 років³¹. Це дало змогу збільшити кількість членства, а також розширити вплив на українську молодь. Наприклад, товариство «Сокіл» у Стебнику налічувало близько 200 членів віком від 17 до 20 років³². Відповідну працю в цьому напрямі проводили соколи с. Уличне. Про діяльність уличнянського «Сокола» у 1930-х роках йтиметься в іншій публікації автора.

Отже, польські органи влади під будь-яким приводом намагалися перешкоджати діяльності осередків «Луг» і «Сокіл» у с. Уличне на Дрогобиччині. Незважаючи на короткий час існування, луговий осередок активно діяв у 1926 р. Упродовж

²⁹ ЦДІАЛ України. Ф. 312. Оп. 1. Спр. 731. Арк. 25.

³⁰ Там само.

³¹ Організуйте сокільський доріст. *Сокільські Вісти*. 1932. Вересень–жовтень. С. 4.

³² Івасівка (Лишук) М. Стебник. *Дрогобиччина – земля Івана Франка. Збірник географічних, історичних та етнографічно-побутових і мемуарних матеріалів* / гол. ред. кол. Л. Луців. Нью-Йорк; Париж; Сидней; Торонто, 1973. Т. 1. С. 386.

1926–1930 рр. громаді Уличного не вдалося відновити «Луг» і створити осередок «Сокола». Практично всі ці роки громадські активісти села докладали зусиль, щоб зареєструвати відповідне товариство. Після офіційної реєстрації осередку «Сокола» в 1931 р. сокільська організація в дуже короткий термін зуміла одержати позитивні результати своєї праці, зокрема сформовано компетентне керівництво, залучено активну молодь, зібрано відповідні кошти на ефективну діяльність, розпочато створення матеріальної бази, проведено широку культурно-просвітницьку працю.

REFERENCES

Dashkevych, R. (1973). Tustanovychi. In L. Lutsiv (Ed.), *Drohobychchyna – zemlia Ivana Franka. Zbirnyk heohrafichnykh, istorychnykh ta etnohrafichno-pobutovykh i memuarnykh materialiv* (Vol. 1, pp. 416–427). New York; Paris; Sydney; Toronto [in Ukrainian].

Do hurtu prystaiem molodoho! Bolekhivtsi, pov. Drohobych. (1927, Berezen 20). *Luhovyk*, 11 [in Ukrainian].

Fedorchak, V. (1935). *Luhova Orhanizatsiia. V r. r. 1925–1935. Istorychnyi narys*. Lviv: Nakladom «Visty z Luhu» [in Ukrainian].

Ivasivka (Lyshchuk), M. (1973). Stebnyk. In L. Lutsiv (Ed.), *Drohobychchyna – zemlia Ivana Franka. Zbirnyk heohrafichnykh, istorychnykh ta etnohrafichno-pobutovykh i memuarnykh materialiv* (Vol. 1, pp. 380–389). New York; Paris; Sydney; Toronto [in Ukrainian].

Kozak Nychai. Vperid! Slavne Tovarystvo! Kolpets, pov. Drohobych (1927, Berezen 20). *Luhovyk*, 10 [in Ukrainian].

Kulchytskyi, Yu. (1997). Ulychno 1930–1940-ykh rokov. Rist kulturno-natsionalnoi svidomosti. In M. Shalata (Ed.), *Drohobychchyna – zemlia Ivana Franka. Zbirnyk heohrafichnykh, etnohrafichno-pobutovykh materialiv ta memuariv* (Vol. 4, pp. 478–492). Drohobych: Vydavnycha firma «Vidrodzhennia» [in Ukrainian].

Luhovyky. Z Luhu v Ulychni, pov. Drohobych. (1926, Hruden 25). *Visty z Luhu*, 14 [in Ukrainian].

Orhanizuite sokilskyi dorist (1932, Veresen–Zhovten). *Sokilski Visty*, 4 [in Ukrainian].

Sova, A. (2005). Diialnist ukrainskykh tovarystv «Sokil» na Drohobychchyni. *Drohobytyskyi kraieznavchyi zbirnyk*, IX, 356–371 [in Ukrainian].

Sova, A. (2015). Sportyvni tovarystva sela Ulychne naperedodni Pershoi svitovoi viiny. *Drohobytyskyi kraieznavchyi zbirnyk*, II, 28–41 [in Ukrainian].

Sova, A. (2017). Ivan Boberskyi – providnyi diiach ukrainskoho sokilskoho rukhu. *Ukraina: kulturna spadshchyna, natsionalna svidomist, derzhavnist*, 30, 3–22 [in Ukrainian].

Sova, A. (2019). *Ivan Boberskyi: suspilno-kulturna, viiskovo-politychna ta osvithovna diialnist: monohrafiia*. Lviv: Instytut ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha NAN Ukrainy [in Ukrainian].

Stan Luhovoi orhanizatsii pry kintsi 1928. (1929, Sichen). *Visty z Luhu*, 6 [in Ukrainian].

Statut rukhankovoho tovarystva i ohnevoi storozhi «Luh» (1925). Lviv [in Ukrainian].

Svii. Do hurtu prystaiem molodoho! Bolekhivtsi, pov. Drohobych. (1927, Sichen 20). *Luhovyk*, 11 [in Ukrainian].

Svii. Khochemo buty v postupovii lavi Luhovoho bratstva. Kolpets, pov. Drohobych. (1926, Sichen 20). *Luhovyk*, 9 [in Ukrainian].

Andrii SOVA

Doctor of Historical Sciences, Associate Professor, Senior Researcher

Associate Professor at the

Department of Olympic Education

I. Boberskyi Lviv State University of Physical Culture

Senior Researcher at the Department of Contemporary History

I. Krypiakevych Institute of Ukrainian Studies of NAS of Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0548-4975>

e-mail: sovaandrij1980@gmail.com

INTERACTION OF THE «LUH» AND «SOKIL» SOCIETIES WITH LOCAL AUTHORITIES IN HALYCHYNA (AN EXAMPLE OF ULYCHNE VILLAGE, DROHOBYCH REGION)

Based on the documents of the Central State Historical Archive of Ukraine in Lviv (statutes, reports, correspondence), periodicals of the organizations «Luh» – «Luhovyk» and «Visty z Luhu», and «Sokil-Batko» – «Sokilski Visty»; memories of residents of the village of Ulychne in Drohobych region, the interaction of the «Luh» and «Sokil» societies with local authorities in the village was investigated. The time frames of the study are defined as 1926–1931, where the former is the foundation of the Luh branch in Ulychne, and the latter is the registration and the first year of activities of the Sokil organization in this village. It was stated that the Polish authorities, taking into account the successful activity of Ukrainian youth organizations and the growth of their popularity among young people, tried by all means to hinder their social and cultural work and did not allow the creation of such centers in the region.

The history of the mentioned societies in Ulychne is presented. It was shown that the «Luh» organization, despite obstacles from the authorities, actively worked in 1926, fulfilling not only its commitments to its members but also the village community. During 1926–1930, despite the public interest, the community failed to restore the «Luh» and create a «Sokil» branch. Moreover, for almost 5 years, the village's public activists made every effort to register this organization, and during 1926–1931, youth from Ulychne realized their needs in the «Prosvita» reading rooms and the anti-alcohol society «Vidrodzhennia».

It has been confirmed that after the official registration of the Sokil branch in 1931, the Sokil organization managed to obtain positive results from its work in a very short time, in particular, a competent leadership was formed, active youth were involved, needed funds for effective activities were raised, the creation of a material base was started, a wide cultural and educational work was done.

Keywords: Halychyna, Lviv, Drohobychchyna, Ulychne, «Luh», «Sokil», «Prosvita», «Vidrodzhennia», social and cultural activities, local self-government bodies, physical education, sports.